

Tilsynsrapport **Randers Regnskov** 2025

Rådet for zoologiske anlægs samlede vurdering

Tilsynsrapporten i 2025 følger op på Rådet for zoologiske anlægs tidligere vurdering af Randers Regnskov og gør status for udviklingen og kvaliteten af anlæggets arbejde.

Det er rådets samlede vurdering i 2025, at Randers Regnskops opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Bedømmelse af anlæggets opgavevaretagelse er fra 2024 sket efter følgende skala:

- Tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Randers Regnskov står stærkt på de lovbestemte opgaver, formidling og naturbevarelse og arbejder tilfredsstillende på de to øvrige lovbestemte områder, avlssamarbejde og bidrag til forskning. Især deres indsats inden for naturbevarelse er af høj kvalitet. Anlægget har fulgt tilfredsstillende op på de forhold, som blev påpeget ved rådets sidste besigtigelse og fortsat den positive udvikling, som de er inde i. Gennem et strategisk afsæt arbejder de innovativt og engageret for at udvikle den samlede virksomhed kvalitativt.

Vurdering i 2023

Rådets samlede vurdering af Randers Regnskops opgavevaretagelse i 2023 kan læses her: [Rådet for zoologiske anlægs tilsynsrapport Randers Regnskov 2023](#)

Fakta om Randers Regnskov

Randers Regnskov er en selvejende institution med hjemsted i Randers med en beliggenhed ved Gudenåen. I tilknytning hertil er oprettet Randers Regnskops Ejendomsfond, der bl.a. har som formål at opføre og udleje bygninger til brug for Randers Regnskov. Ejendomsfonden har stiftet den erhvervsdrivende fond, Muta Naturfond, som driver naturbevarelse i Ecuador. I Ecuador er der stiftet en fond og et selskab. Jorden er ejet af fonden, 'Fundacion Sacha Yaya'. Selskabet, 'Sacha Yaya-sas' driver Muta Naturfonds aktiviteter gennem 11 ansatte.

Anlægget er et tropisk zoologisk anlæg, der åbnede i 1996, dengang med to kupler for henholdsvis Afrika og Asien. I 2003 åbnede 'Sydamerikakuplen' og i 2005 åbnede 'Saltvandsakvariet'. Anlægget er senere udvidet med et større udendørs anlæg.

Anlægget samarbejder med en række interessenter nationalt og internationalt, herunder zoo-anlæg, zoo-organisationer og universiteter.

Randers Regnskov modtager statsligt driftstilskud i henhold til lov om statstilskud til zoologiske anlæg og kommunalt driftstilskud fra Randers Kommune.

Nøgletal for Randers Regnskov 2024:

- Antal besøgende var 303.291 (2023: 218.310 besøgende)
- Samlede indtægter var 70,2 mio. kr. (2023: 58,1 mio. kr.)
- Anlægget rådede over 64 fastansatte årsværk
- Anlægget rådede over 3.200 m² til dyr i de tre kupler. Det samlede udstillingsareal er på ca. 3.900m². Derudover råder anlægget over et udendørs anlæg på 25.000 m².

Fokusområder

Arbejdsgrundlag

Det zoologiske anlæg er i henhold til zoo-loven forpligtet til at udarbejde en fireårig arbejdsplan, hvoraf det fremgår, hvilke opgaver anlægget vil forpligte sig til at udføre. Vedtægterne skal være godkendt af Kulturministeriet.

Randers Regnskavs vedtægtsbestemte formål er:

Fondens formål er på almennyttig vis at drive zoologisk have for derigennem at:

- Lade gæsterne opleve en bred vifte af dyr og planter i omgivelser, der både tilgodeser dyrenes tarv og skaber en ramme til at formidle om naturens forunderlighed.
- Øge interessen og forståelsen for naturbevarelse og naturens mangfoldighed ved at tilbyde gæsterne og besøgende skoleklasser informativ, vedkommende og underholdende formidling.
- Bidrage til bevarelse af dyre- og plantearter, der er truet på deres naturlige levesteder samt in situ bevarelse af hele økosystemer.
- Bidrage til forskning i dyrs og planters biologi gennem egne undersøgelser og ved samarbejde med universitetet, naturorganisationer og andre zoos.
- Tilbyde målrettet undervisning fra børnehaveniveau til universitetsniveau i en skoletjeneste, som samarbejder med uddannelsesinstitutioner omkring undervisningens indhold.

Randers Regnskavs mission og vision er for perioden 2024-2027:

Mission: Randers Regnskov arbejder for bevaring af biodiversitet og økosystemer, både lokalt og globalt. Dette sker igennem formidling af naturforståelse samt ved aktivt at indgå i lokal og global naturbevarelse, avlsprogrammer, forskning, naturpleje og innovation. Aktiviteterne

formidles gennem udstilling af en alsidig samling af dyr og planter i omgivelser, der enten afspejler - eller er - deres naturlige miljø, og tilgodeser deres tarv.

Vision: At gøre Randers Regnskov til et center for verdens biodiversitet, hvor vi igennem innovativ formidling og holistiske udstillinger gør borgerne til aktive medspillere i naturbevarelse.

Strategien indeholder tre spor/hovedområder med overskrifterne 'differentiering', 'innovation' og 'kvalitet og evaluering'. Derudover er der opsat kvalitative mål for anlæggets faglige opgavevaretagelse vedr. formidling, naturbevarelse og forskning samt for organisatorisk udvikling.

Ressourcegrundlag

Det zoologiske anlæg er forpligtet til at have en høj standard og et økonomisk grundlag, der gør det muligt at opretholde denne. Endvidere skal der være en fuldtidsansat zoolog.

a. Økonomi

Anlæggets samlede indtægter i 2024 var på 65,9 mio. kr. og fordeler sig således:

- Driftstilskud, staten 4,2 mio. kr.
- Driftstilskud, kommune 2,5 mio. kr.
- Ikke offentlige tilskud mm 0,4 mio. kr.
- Egenindtjening, netto 56,7 mio. kr.
- Finansielle indtægter 2,1 mio. kr.

Årets resultat var på 5,1 mio. kr. i 2024, og anlæggets egenkapital var herefter på 33 mio. kr.

b. Medarbejdere

Anlægget rådede i 2024 over 64 fastansatte årsværk fordelt på 154 medarbejder, heraf 4 fuldtidsansatte zoologer (cand. scient) Anlægget lever således op til kravet i zoo-loven om en fuldtidsansat zoolog.

Anlægget arbejder strategisk med aktiviteter, der styrker samarbejde på tværs, sikrer intern jobforståelse og skaber holdånd.

c. Bygninger og anlæg

Randers Regnskov råder over 3900 m² indendørs publikumsareal, som består af tre kupler, der formidler dyr og planter fra den tropiske regnskov på de tre kontinenter, Sydamerika, Asien og Afrika.

I 2021 indviede Randers Regnskov et nyt udendørsanlæg på 22.000 m² kaldet 'Tidsrejsen', hvor man kan gå på opdagelse i de landskaber, der gennem tiden har været i Danmark. Sidste etape, 'Fremtiden' blev afsluttet i 2024.

'Tidsrejsen' er udviklet i samarbejde med Randers Kommune og Museum Østjylland og har modtaget støtte fra Nordea Fonden og Randers Kommune.

Randers Regnskov engagerer sig i Randers Kommunes udvikling af området omkring anlægget, hvilket for tiden er i en helhedsplan, som skal transformere én af nabogrundene fra industrigrund til et grønt område. I 2025 planlægger anlægget at udvikle et nyt område foran anlægget, hvilket bl.a. involverer en udvidelse af anlæggets forhal.

Det Zoologiske Råds vurdering 2025

Randers Regnskov arbejder ambitiøst med deres vedtægtsbestemte formål og er en organisation, som indløser deres mission og vision gennem samstemte strategiske indsatser. De bygningsmæssige rammer, herunder dyreanlæg, publikums- og medarbejderfaciliteter fremstår velholdte. Anlægget arbejder løbende med at konsolidere sit publikumsgrundlag gennem nye initiativer. Senest med 'Tidsrejsen' som har resulteret i et besøgstal, der de foregående tre år har rundet 300.000.

Rådet anbefaler:

- At anlægget fortsat har fokus på at konsolidere anlæggets økonomi, så det er muligt at opretholde den høje standard i anlæggets virke trods reduktion i det kommunale tilskud fra 2,4 mio. kr. i 2023 til 1,86 mio. kr. i 2025.

Formidling

Det zoologiske anlæg skal virke til fremme af formidling af kendskabet til vilde dyr. Anlægget skal have særlige formidlingsprogrammer rettet mod børn og unge, såvel når de besøger anlægget i skolesammenhæng som uden for skolesammenhæng. Anlægget skal have en tilfredsstillende formidling til gavn for de øvrige gæster.

a. formidling

Anlæggets formidlingsindsats er bred og rummer forskellige typer af formidlingsformater, herunder udstillinger, oplæg, rundvisninger, dyrefodringer, undervisning, trope-camp og events. Derudover omfattende digital kommunikation og formidling på hjemmeside, i nyhedsbreve og på Facebook.

Indretningen af anlæggets tre kupler - hvor over halvdelen af dyrene i anlægget er fritlevende, og hvor de besøgende kan bevæge sig rundt og opleve dyrene - udvikles løbende. Bl.a. er anlægget til de sydamerikanske skovhunde blevet nyindrettet, så det i højere grad udfordrer dyrene og viser mere af deres naturlige adfærd. Kuplerne udgør velegnede rammer om formidlingen ved at vise dyr og planter i naturtro miljøer for derved at skabe interesse og forståelse for verdens regnskove og deres bevarelse.

I det seneste opførte udendørsanlæg 'Tidsrejsen', formidler Randers Regnskov naturens udvikling i Danmark. I forbindelse med 'Tidsrejsen' er der udviklet et mobilspil, som kan anvendes i nærområdet, og binder anlægget sammen med den lokale natur og kulturhistorie.

De seneste år har Randers Regnskov opprioriteret det personlige møde mellem deres gæster og formidlere ved at øge antallet af guider. Derudover har anlægget i 2023 etableret et nyt formidlingsrum/skolestue, 'Biologistuen' hvor både børn og voksne i weekender og ferier kan få undervisning om naturbevarelse. I 2024 valgte omkring 10.000 gæster at deltage i undervisningen.

b. formidlingsprogrammer til børn og unge

Randers Regnskov har en høj undervisningsaktivitet, og anlæggets skoletjeneste tilbyder målrettet undervisning fra børnehaveniveau til universitetsniveau og samarbejder med lokale uddannelsesinstitutioner om undervisningens indhold.

Randers Regnskov har siden rådets sidste besøg i 2023 afprøvet et nyt formidlingskoncept. I 2024 flyttede anlægget dele af undervisningen til Kolding, hvor tretten skoler i løbet af seks uger modtog undervisning om regnskoven i den lokale biograf. Her havde anlæggets undervisere produceret undervisningsmateriale til biografens rammer.

Det Zoologiske Råds vurdering 2025

Randers Regnskovers formidling er på et meget højt plan. Der er sat en tydelig kurs for anlæggets formidlingsinitiativer, der alle har det for øje at engagere børn og voksne gennem aha-oplevelser og skabe en begejstring for naturen. Den personlige formidling, der taler til gæsternes sanser har en høj prioritet, og der arbejdes målrettet med de forskellige formidlingsformater.

Rådet anbefaler:

- At anlægget fastholder deres nuværende formidling, hvor viden og læring om naturen i høj grad er sansebasert og oplevelsesorienteret, men også har blik for at gæsterne har mulighed for at tilegne sig mere skriftlig viden om anlæggets dyr fra skilte, andre medier og lign.
- At anlægget deltager i EAZAs 'Conservation Education' program.

Avlssamarbejder

Det zoologiske anlæg skal medvirke aktivt i arbejdet med at bevare truede vilde dyrearter, herunder relevant avlssamarbejde nationalt og internationalt med andre tilsvarende anlæg.

Det Zoologiske Råds vurdering 2025

Anlæggets avlssamarbejde er på et tilfredsstillende niveau. Aktuelt er anlægget EAZA arts koordinatør (EEP) for jaguar. Derudover indgår anlægget i 31 avlsprogrammer.

Rådet anbefaler:

- At anlægget involverer sig mere i EAZA og påtager sig flere relevante opgaver, til gavn både for anlægget selv og for den europæiske zoo-verden.

Naturbevarelse

Det zoologiske anlæg skal deltage i relevante naturbevarelsesprojekter.

Randers Regnskov har siden åbningen i 1996 aktivt bidraget til naturbevarelse, og siden 2010 via Randers Regnskovers Naturfond.

Gennem fonden støtter anlægget de årlige EAZA-kampagner, studerende der forsker i biodiversitet og 'Wae Wuul' projektet for in situ bevarelse af komodovaraner på Flores.

Randers Regnskov ejer og driver et sammenhængende økosystem i Bigai i den ecuadorianske del af Amazonas, hvor anlægget har opkøbt 20 km² regnskov og forvalter yderligere 20 km² som naturreservat. Området er kendetegnet ved en høj biologisk mangfoldighed. Der er et sammenfald mellem flere af de dyr, som lever i området og de dyr, som man kan møde i Randers Regnskov, som fx kæmpemyresluger, lavlandstapir og brillebjørn.

Randers Regnskov har i foråret 2022 indgået et samarbejde med den danske organisation Earthkeeper om naturbevarelse i Ecuador, og samarbejdet har forøget anlæggets indsats på det lovbestemte område. På sigt planlægger parterne i fællesskab at indkøbe mere land i Ecuador.

Også kommunalt og regionalt er Randers Regnskov involveret i naturbevarelse. Anlægget samarbejder med Randers Kommune om opdræt og genudsætning af strandtudser og løvfrøer på forskellige lokaliteter i kommunen. Når nye bydele langs Gudenåen skal udvikles, arbejder Randers Regnskov sammen med Randers Kommune om at sikre områdernes biodiversitet. Region Midtjylland arbejder på sigt med at få området omkring Gudenåen udpeget som et Unesco Biosfæreområde, og her er anlægget én af projektets samarbejdspartnere.

Herudover indgår anlægget også i Aage V. Jensen Naturfonds naturråd, som arbejder med forvaltningsplaner for Gudenå engene mellem Randers og Langå.

Det Zoologiske Råds vurdering 2025

Randers Regnskov arbejder meget ambitiøst med relevante naturbevarelsesprojekter, og deres indsatser er på et meget højt niveau. Anlægget har skabt et solidt fundament for naturbevarelse i Bigai, og der er etableret en fast struktur for projektet med inddragelse af den lokale befolkning. Økonomisk er projektet siden rådets sidste besøg blevet yderligere konsolideret gennem samarbejdet med Earthkeepers.

Rådet anbefaler:

- At anlægget eksponerer deres naturbevarelsesprojekt i Bigai mere og omsætter det vidensbaserede arbejde, som forgår i området, til formidlingsinitiativer i Randers Regnskov.

Bidrag til forskning

Det zoologiske anlægs skal virke til støtte for forskning.

I Ecuador deltager Randers Regnskov i et 30-årigt monitoreringsprojekt i samarbejde med den lokale naturbevarelsesorganisation Fundación Jocotoco. Projektet skal bl.a. igennem vildtkameraoptagelser kortlægge, hvordan bundlevende pattedyr og fugles tilstedeværelse påvirkes af menneskelig indgriben i naturen, og hvordan disse dyrebestande vender tilbage, når områderne genetableres som naturområder.

Som en del af naturbevarelsessamarbejdet med Earthkeeper er Randers Regnskov ved at identificere og etablere relevante forskningsområder.

Randers Regnskov har de senere år bidraget med genetisk materiale fra europæisk los til genetiske analyser ved Senckenberg Research Institute i Zürich og organer fra dyr til et projekt om anatomi af hjerner og øjne hos pattedyr ved University of Johannesburg i Sydafrika.

Anlæggets forskningsindsats formidles på skilte i udstillingen, igennem foredrag, events og debatter.

Det Zoologiske Råds vurdering 2025

Anlæggets forskningsarbejde er på et tilfredsstillende niveau. Anlægget samarbejder med universiteter og relevante zoo-anlæg om forskning, og stiller sine ressourcer og viden til rådighed herfor. Anlægget har formaliserede samarbejdsaftaler med Aarhus Universitet og Universidad Central i Ecuador.

Rådet anbefaler:

- At anlægget i højere grad udnytter de forskningsmæssige potentialer, som naturbevarelsesprojektet i Bigai rummer, og derved får et større forskningsmæssigt afsæt for deres naturbevarelsesarbejde.

Baggrund

1. Vurderingsforløbet på Randers Regnskov

Rådet for zoologiske anlæg besøgte Randers Regnskov den 1. maj 2025.

Tilstede var:

Fra Randers Regnskov:

- Louise Høeg, bestyrelsesformand, udpeget af region Midtjylland
- Henrik Herold, direktør
- Brian Rasmussen, vicedirektør
- Tina Ravn, formidlingsleder
- Ole Sommer Bach, kurator

Fra Rådet for Zoologiske Anlæg:

- Bengt Holst, forperson for rådet, særlig rådgiver
- Eline Lorenzen, næstforperson, professor, Københavns Universitet
- Christina Lager, embedsdyrlæge, Fødevarestyrelsen
- Helene Østergaard Sigersted, Fødevarestyrelsen
- Bo Kjellson, tidl. direktør i Borås Zoo
- Lisbeth Skovmand Høgh, direktør AQUA Akvarium & Dyrepark
- Mathias Buch Andersen, biolog, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og Naturstyrelsen

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

- Louise Stensborg Jakobsen, specialkonsulent, sekretær for rådet
- Maria Riis-Vestergaard Erichsen, konsulent

Besøget foregik i anlægget og omfattede besigtigelse af anlægget og dialog med Randers Regnskavs ledelse om anlæggets opgavevaretagelse.

2. Om Rådet for zoologiske anlægs tilsyn

Rådet for zoologiske anlæg fører et løbende tilsyn med de zoologiske anlæg, der modtager statsligt driftstilskud, i henhold til lov om statstilskud til zoologiske anlæg (lov nr. 255 af 12/04/2000).

Formålet med at yde statsligt driftstilskud er i henhold til loven at tilskynde til en stadig højere grad af professionalisme i de zoologiske anlægs arbejde med formidling af viden om dyrene og deres levevis samt anlæggenes deltagelse i relevante avlssamarbejder og naturbevarelsesprojekter.

Som led i tilsynet foretager rådet faglige vurderinger af anlæggene. Den faglige vurdering baserer sig dels på anlæggets egen indberetning til Slots- og Kulturstyrelsen samt på rådets besigtigelse af de enkelte anlæg. Rådet besigtiger anlæggene hvert andet år og følger op på besigtigelserne med en skriftlig vurdering af anlæggenes varetagelse af opgaverne efter loven. Rådets vurderinger tager udgangspunkt i zooovens § 3, herunder:

- Anlæggets udvikling i forhold til den seneste 4-årsplan, tidligere vurderinger fra rådet samt evt. øvrige udviklingsplaner.
- Organisationsform herunder kravet i zoooven om en fuldtidsansat zoolog (cand. Scient.), øvrige tilskud fra offentlige myndigheder, nøgletal (samlet omsætning, antal årsværk, besøgende) samt udviklingen heraf.
- Ressourcegrundlag, herunder bygninger og anlæg.
- Formidling af viden om dyrene og deres levevis, herunder særlige formidlingsprogrammer for børn og unge.
- Samarbejde, herunder avlssamarbejde nationalt og internationalt, herunder hvilke samarbejder anlægget er koordinator for og hvilke man deltager i.
- Naturbevarelse, herunder hvilke projekter anlægget deltager i og på hvilket niveau.
- Status på anlæggets forskning – dels aktiviteter, hvor anlægget selv udøver forskning, dels aktiviteter, hvor anlægget bidrager ved at stille dyr/faciliteter og viden til rådighed for andres forskning.

Rådets vurdering bliver sammenfattet i en bedømmelse af anlæggets opgavevaretagelse efter følgende skala:

- Tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Tilsynsrapporten indeholder rådets vurderinger af og eventuelle anbefalinger til anlæggets drift og fortsatte udvikling. Rapporten giver samtidig anlæggets kommunale tilskudsyder en viden om det enkelte anlægs virksomhed og de rammer, anlægget arbejder i.